

ОБЩИНА

ГАБРОВО

О Т Ч Е Т

за дейността на

*Общински съвет по наркотични вещества и
Превантивно – информационен център към
Община Габрово*

2 0 1 5 г.

ЛЕГЕНДА НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ОБСНВ – Общински съвет по наркотични вещества

ПИЦ – Превантивно-информационен център

МСНВ – Младежки съвет по наркотични вещества

ЦОП – Център за обществена подкрепа

МКБППМН – Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни

ОД на МВР – Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи

РЗИ – Регионална здравна инспекция

ОЗ „ИН“ – Областно звено „Изпълнение на наказанията“

НПО – Неправителствена организация

РИО – Регионален инспекторат по образование

БЧК – Български червен кръст

БМЧК – Български младежки червен кръст

ИПСМП – Индивидуална практика за специализирана медицинска помощ

НСНВ – Национален съвет по наркотични вещества

НЦН – Национален център по наркомании

НФЦ – Национален фокусен център

I. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Общински съвет по наркотични вещества /ОБСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г., като орган за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотици. В ОБСНВ влизат представители на Община Габрово, МКБППМН, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РИО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“, ОЗ „ИН“, Център за обществена подкрепа към Община Габрово.

Основна задача на ОБСНВ е осъществяване координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите, НПО, младежките сдружения и медиите в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, се прави оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, рехабилитация.

ОБСНВ работи в партньорство с ръководствата на учебните заведения в града, педагогическите съветници и медицинските специалисти в училищата, инспекторите от Детска педагогическа стая, Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, РЗИ, БЧК, неправителствени организации, Център за лечение на зависимости в Габрово.

За 2015 г. на територията на ОД на МВР Габрово са задържани 82 лица с наркотични вещества, от които 7 за производство и 2 за разпространение, останалите – за притежание и употреба. Голяма част от задържаните са с повече от един вид нарушение. Заловените количества наркотици са: канабис /суха маса/ – 6,576 кг.; канабис насаждения – 164 броя насаждения.; канабис – зелена маса – 27,610 гр., амфетамини на прах – 59 гр., амфетамини на таблетки – 26 бр. таблетки, метамфетамин – 8,7 г., хашиш – 30 гр., кокаин – 29,4 гр. В сравнение с 2014 г. се наблюдава увеличаване броя на лицата, заловени с наркотици /59 лица – през 2014 г./ и увеличаване на количеството заловени наркотични вещества. За първи път в региона е заловен хашиш, а кокаин не е бил залавян от 2011 г. През 2015 г. няма заловен героин, което не се е случвало в предходните години.

Заловените количества наркотици на територията на ОД на МВР съвпада с наблюдаваните процеси, свързани с употребата на наркотици в региона – почти прекратена употреба на героин и увеличаване търсенето на канабисови продукти и синтетични психоактивни вещества /амфетамин и метамфетамин/.

За съжаление, продължава тенденцията, свързана с употребата на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са най-големият хит сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово.

През 2015 г. прокурорите от Габровски съдебен регион са образували 78 нови досъдебни производства с предмет „наркотични вещества“. Осъдени с влязла сила

присъда – 46 лица по 44 осъдителни присъди. Прекратени са 20 броя досъдебни производства, а едно е спряно. 34 обвинителни акта и споразумения са внесени в съда.

През 2015 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 17 наказателни дела, свързани с наркотици. Съдени са 22 лица, като 19 лица са осъдени, а 3 лица – оправдани. Постановени са 3 броя ефективни присъди /затвор/, 7 броя условни присъди и 6 броя присъди – глоба.

За 2015 г. в Центъра за спешна медицинска помощ са регистрирани общо 20 спешни случаи, свързани с наркотици – като 6 от тях са свързани със свръхдоза след употреба на опиати, 8 - със свръхдоза след употреба на други наркотици, 3 случая са свързани с остра реакция след употреба на наркотици и 3 случая на абстинентен синдром, свързан с употреба на наркотици. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2014 са били 13, а през 2013 г. - 6.

През 2015 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ АД са регистрирани 8 пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици, а предходната година са били 4.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. От януари 2009 г. към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова“ – гр. Габрово е разкрит Център за лечение на зависимости, предлагащ Програма за лечение с агонисти и агонист-антагонисти /Метадон и Субститол/. По данни на двата центъра, през 2015 г. лечение са потърсили 69 лица с проблемна употреба на психоактивни вещества, включително алкохол. В Програмата за лечение с Метадон през 2015 г. са включени 8 лица, от които 2 жени.

Освен субституиращо и поддържащо лечение, Програмата към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова“ включва индивидуална и групов психотерапия на пациентите, индивидуални и групови консултации за родители и близки на зависими.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово осъществява превантивни дейности и програми на общинско ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции, работещи по проблема „наркомании“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за борба срещу злоупотребата с наркотици.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; разработване и осъществяване на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

II. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

И през 2015 година основните усилия на ОБСНВ и ПИЦ бяха насочени към превенция употребата на наркотици, чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности, насочени към информиране за рисковете от употреба на дрога, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време. Основен партньор в работата на ОБСНВ и ПИЦ е Младежният съвет по наркотични вещества /МСНВ/, в който са включени ученици на възраст 15-19 години от всички габровски професионални гимназии и СОУ, както и младежи до 25 години.

Основните насоки, в които работят членовете на МСНВ са: повишаване информираността на младите хора по отношение на рисковете от употреба на психо-активни вещества; консултиране на връстници и провеждане на тренинг-обучения по подхода „връстници обучават връстници“; организиране и провеждане на различни младежки инициативи, насочени към предоставяне на алтернативи за свободното време и промоция на здравословен начин на живот; организиране на кампании за превенция на наркоманиите.

В осъществяване на превантивните дейности, ОБСНВ, ПИЦ и МСНВ разчитат и на подкрепата и съвместните усилия на доброволци и от други младежки организации – ИМКА – Габрово, БМЧК, Сдружение „Социален диалог 2001“, НЧ „Христо Смирненски 1949“. Голяма част от кампаниите и превантивните инициативи ОБСНВ организира и осъществява съвместно с Център за обществена подкрепа към Община Габрово.

Реализирани дейности:

1. Кампании, организирани и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово

• Инициатива по повод 14 февруари

Инициативата бе организирана и проведена съвместно с ЦОП към Община Габрово, под мотото „Любовен кръгВрът - 2“. С помощта и активното участие на доброволци от Младежния съвет по наркотични вещества, бяха организирани игри с награди за ентусиасти на всяка възраст. Всички желаещи имаха възможността да завъртят Колелото на любовта и да проверят своя късмет, да получат ръчно изработени сувенири, здравнообразователни и рекламни материали от доброволците към МСНВ.

• Кампания по повод 22-ри март – Първа пролет

Кампанията бе организирана от ОБСНВ и ЦОП към Община Габрово и бе реализирана с помощта на доброволци от Младежния съвет по наркотични вещества.

В рамките на кампанията бе обявен конкурс за пролетен поет, поетеса и поетична група на Община Габрово. Отличните автори на пролетна поезия бяха официално наградени от Кмета на Габрово на церемония в Ритуалната зала.

В първия ден на пролетта доброволците от МСНВ поздравиха гражданите в центъра на града с изработени от тях самите картички, цветя от глина и дървени сувенири.

- **Кампания за 1-ви юни**

Общинският съвет по наркотични вещества и Центърът за обществена подкрепа при Община Габрово организираха детски празник под надслов „В света на децата“, с който отбелязаха 1 юни в Габрово. Инициативата се проведе в „Градинката с мечето“ и в нея се включиха много деца, заедно с техните родители. Доброволците от МСНВ подпомогнаха реализацията на празника и активно се включиха в забавлението на малчуганите. За доброто им настроение и организирането на забавни игри се погрижиха аниматор и клоуни.

- **Превантивна кампания „Училище за добрини“**

Кампанията е иницирана и организирана от ОбСНВ, ЦОП и МКБПМН към Община Габрово. Тя стартира в края на 2014 г. и към нея се присъединиха почти всички учебни заведения на територията на община Габрово. „Училище за добрини“ се превърна в постоянна инициатива, насочена към превенция на неприемливото поведение на учениците и стимулирането им за извършване на „добри дела“. Целта е изграждане на позитивна ценностна система, повишаване на чувството за отговорност и съпричастност, чрез реализиране на дейности, насочени към извършването на „добрини“, с активното включване както на ученици, така и на учители и родители.

През цялата 2015 година представители на ОбСНВ и ЦОП координираха съвместната дейност с всички учебни заведения, които участват в кампанията. Провеждоха се много регулярни срещи на място в учебните заведения за определяне на отличени ученици, връчване на грамоти, популяризиране на кампанията и поощряване на участието в нея.

Инициативата е популяризирана във фейсбук, чрез нарочно създадена страница „Училище за добрини“, в сайта на Община Габрово и чрез публикации в регионалните медии.

За учебната 2014/15 година са наградени над 80 деца, пуснали листчета в трите кутии на таблата „Училище за добрини“, поставени в училищата.

В края на месец май 2015 към инициативата е привлечено и ОДЗ „Първи юни“, възпитаниците на което чрез рисунка изразяват идеите си за добро дело. От детската градина са отличени и наградени 9 деца.

В началото на учебната 2015/2016 година бяха обявени два конкурса, с цел разширяване обхвата на кампанията:

- Конкурс за илюстрирана приказка на тема „Приказка за доброто“ – за учениците от 5 до 7 клас;
- Конкурс на тема „Посланик на доброто“ - за учениците от 8 до 12 клас.

Оценката на подадените творби и награждаването на участниците ще се извърши през 2016 година.

- **Кампания за 26-ти юни – Световен ден за борба с наркоманиите**

Всяка година на този ден Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център по проблемите на зависимостите към Община Габрово реализират кампании и инициативи, с които да привлекат вниманието на обществеността към сериозността на проблема с употребата на наркотици и да представят различни алтернативи на рисковото поведение на младите хора.

По този повод, на 26 юни 2015 г. ОБСНВ и ПИЦ организираха и проведоха спортен празник под надслов „НАМЕРИ ВЕРНИЯ ПЪТ“, в който се включиха деца и младежи от Клуб по спортно ориентиране „Узана“. Целта на кампанията бе да се покаже, че здравословният начин на живот и спорта са най-добрата превенция на злоупотребата с наркотични вещества.

Доброволците от БМЧК подкрепиха кампанията с флашмоб (The cup song) с участието на младите хора, присъстващи на събитието.

Всички състезатели, които се надпреварваха по специално създадения за деня маршрут, достигнаха финала, където с общи усилия сглобиха надписа „Спортът е моята дрога!“.

Благодарствени грамоти и награди за участниците връчи г-жа Даниела Василева – Директор дирекция „Образование и социални дейности“ към Община Габрово.

- **Проект 155 лица на младостта**

Проект „155 лица на младостта“ се реализира в периода юни – октомври 2015 г. от Младежкия съвет по наркотични вещества, съвместно с Превантивно-информационен център по проблемите на зависимостите към Община Габрово и с финансовата подкрепа на МИКЦ – Габрово. Инициативата се осъществи по идея на доброволците от МСНВ и бе провокирана от желанието им да отбележат 155 – годишнината на град Габрово.

В рамките на проект „155 лица на младостта“ бяха заснети видеоанкети с млади хора от нашия град, в които им се даде възможност да изразят свободно своята активна гражданска позиция по различни теми, свързани с Габрово. Импровизираният младежки репортерски екип бе съпровождан от своя талисман – Габровската котка. В резултат на събраните видеопослания, мнения и мечти от младите габровци бе изработен клип „155 лица на младостта“.

На 29 октомври, пред зала Възраждане доброволците от МСНВ – Габрово и ОБСНВ организираха флашмоб, като заключителна част от проект „155 лица на младостта“. Във флашмоба се включиха Клуб за народни танци „9/8 БГ“, шоу балет „Магия“ и вокална група „Габровски напеви“ от НЧ „Априлов-Палаузов“.

- **Симулативен наказателен процес**

Провеждането на симулативен процес, свързан с проблема „употреба и разпространение на наркотици“, бе инициирано от Габровски окръжен съд и се осъществи съвместно с Общинския съвет по наркотични вещества към Община Габрово за втори път. Целта на инициативата бе насочена към промяна в мисленето на нашето общество по въпросите свързани с функционирането на съдебната система, което да допринесе и за повишаване на доверието в нея.

В ролите на съдии, прокурори, адвокати, обвиняеми и свидетели влязоха доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества и ученици от Национална Априловска гимназия. Младежите успяха да се докоснат до процеса на работа в съдебната система и да оценят притежанието и разпространението на наркотични вещества като криминално деяние. Подготовката и реализирането на процеса целеше и превантивно въздействие върху младите хора по отношение употребата на незаконни психоактивни вещества.

В подготовката на участниците се включиха и трима действащи наказателни съдии: Диана Василева и Благвеста Костова от Окръжен съд – Габрово и Павел Неделчев – председател на Районен съд – Севлиево.

След няколко месечна подготовка, на 23 юни в зала 1 на Съдебната палата в Габрово се проведе симулативния съдебен процес, в който младите хора „наказаха строго“ обвиняемия за притежание и разпространение на наркотични вещества.

- **Представяне на театрална постановка „Спасителят“**

През м. декември, по покана на ОБСНВ и МКБППМН към Община Габрово, пред ученици от града ни бе представен спектакъла „Спасителят“, с автор Валентин Балабанов.

Постановката се реализира от театрална формация „Улична банда“ – София и е създаден в рамките на образователна програма „Анти дрога“, със съдействието на Национален център по наркомании, с подкрепата на МОН.

Спектакълът „Спасителят“ е насочен преди всичко към младежката аудитория и не е само театрален факт, а има и педагогическа цел – предпазване на децата и младите хора от рисковете, свързани с употреба на психоактивни вещества.

След самия спектакъл Ивайло Захариев проведе дискусия със зрителите по теми, повдигнати от представлението. Актьорът е граждански ангажиран с проблемите, свързани с превенция на наркоманиите и подкрепя много инициативи за ресоциализация на зависими младежи.

- **Инициатива „Приеми ме на село“**

През септември 2013 г. Община Габрово постави началото и пилотно осъществи културно-образователната инициатива „Приеми ме на село“. Методически се разработи, организира и реализира модела на първото приемно село в България, в което млади хора от града имаха възможността да се докоснат до традициите и обичаите, характерни за българското село и да се включат активно в „селския“ живот. През 2014

г. тази инициатива бе продължена и мултиплицирана с привличане на нови села и млади хора към идеята за съхраняване на българщината, опазване и популяризиране на традициите, ценностите и обичаите, характерни за българското село.

Основни цели на програмата «Приеми ме на село» са:

- Реализиране на иновативен модел за превенция на рисковото поведение на децата и младежите;
- Промяна в ценностната система на децата и младите хора;
- Насърчаване на общуването, подпомагане опознаването между поколенията и стимулиране на толерантност, разбирателство, взаимодействие и диалог между тях;
- Възпитание на младите хора в труд и уважение към труда;
- Заостряне на общественото внимание към демографските проблеми, свързани с обезлюдяване на селските райони;
- Съхраняване и предаване на традициите, ценностите и обичаите, характерни за българското село, чрез включване на млади хора в дейности, свързани с проучване на терен и документиране на местни традиции и обичаи; усвояване на занаяти и пресъздаване на местни фолклорни обичаи;
- Привличане на повече млади хора към целите и идеите на доброволчеството и създаване на възможност за алтернативни дейности на младите хора и оползотворяване на свободното им време;
- Създаване на адекватни на местните условия форми и модели за запазване и оживяване на културно наследство, основани на доброволно участие и партньорство между млади хора и възрастни жители на селата.

В началото на 2015 г. бе проведен конкурс за изработване на лого на инициативата „Приеми ме на село“ и бе избран победител. Към момента тече процедура по запазване на марката „Приеми ме на село“ в Българско патентно ведомство.

През 2015 год. Община Габрово продължи ангажимента си с реализирането на програмата «Приеми ме на село», като тя бе разширена и с „Приеми ме на село“ – Джуниър – за деца на възраст от 9 до 14 години.

С подготовката и осъществяването на „Приеми ме на село“ през 2015 г. са ангажирани Местната комисия за борба с противообществените прояви /МКБППМН/, Центърът за обществена подкрепа /ЦОП/ и Общинският съвет по наркотични вещества /ОБСНВ/ към Община Габрово. Едни от основните направления, по които работят посочените общински структури, са именно превенция на рисковото поведение сред децата и младите хора, промотиране на здравословен начин на живот и предоставяне на възможности за включването им в алтернативни дейности за свободното време.

Според специалистите от МКБППМН, ЦОП и ОБСНВ, един от основните фактори за увеличаващия се брой млади хора с рисково поведение – употреба на наркотици, агресия, отпадане от образователната система и др., е липсата на адекватна ценностна система и социални модели на поведение.

Пряката работа на МКБППМН, ЦОП и ОБСНВ с младежи с рисково поведение показва, че голяма част от тях са изолирани от социалната среда, лишени са от

възможността да избират и организират правилно свободното си време, както поради липсата на знания, умения, нисък социален статус, така и поради натиска, който оказва приятелската им и семейна среда. Много от младежите не само не развиват своя творчески и духовен потенциал, но и рискуват да бъдат все по-изолирани от средата на своите връстници, обезличавайки себе си и обезценявайки настоящето и бъдещето си.

Основни партньори на Община Габрово при реализиране на „Приеми ме на село“, бяха читалищата в селата, в които се осъществява тази програма.

През 2015 г. се включиха осем села в „Приеми ме на село“, като едно от селата бе в община Дряново – с. Зая и ангажиментът за организирането и провеждането на инициативата там бе на НЧ „Дряновска пробуда“, съвместно с читалището в село Зая.

От община Габрово в „Приеми ме на село“ през 2015 г. се включиха седем села, както следва:

„Приеми ме на село“ – Джунинър:

1. Село Донино, със шест деца;
2. Село Поповци, с десет деца.

„Приеми ме на село“ за младежи 15-29 г.:

1. Село Новаковци, със седем младежа;
2. Село Стоевци, с осем младежа;
3. Село Харачери, със седем младежа;
4. Село Съботковци, с девет младежа;
5. Село Беломъжите, със седем младежа.

Общо участниците в „Приеми ме на село“ бяха 67, от които 54 деца и младежи в села в община Габрово. „Внучета назаем“ имаше от всички краища на България – София, Стара Загора, Пловдив, Самоков, Благоевград, Априлци, Трявна, Варна, Бургас и др.

Заклучително събитие на „Приеми ме на село“ – 2015 бе проведено в с. Съботковци, с участието на всички приемни села и със специалното участие на популярния кулинарен специалист Иван Звездев.

През м. септември бе организирана и работна среща - дискусия с представители на „приемните села“ и участващите баби и дядовци „под наем“, на която бе направен анализ на приключилата за 2015 г. инициатива и се обсъдиха възможностите за развитие и разширяване на „Приеми ме на село“ през 2016 г.

Дейностите, които се реализират в рамките на „Приеми ме на село“ са в три основни направления:

Кулинарно наследство:

- ✓ Приготвяне на традиционни домашни специалитети и запознаване с целия цикъл дейности, свързани с определеното ястие;
- ✓ Приготвянето на обредни хлябове;
- ✓ Записване на автентични народни рецепти;

Фолклорни традиции

- ✓ Изучаване на народни песни и хора;
- ✓ Изучаване и възстановка на местни обичаи и традиции;

- ✓ Работа на терен - изследване, проучване и документиране на интересни факти, свързани с местния бит, традиции и обичаи.

Традиционни занаяти - Изучаване на традиционни занаяти – плетачество, предачество, тъкачество, плетене на кошници, изработване на сувенири от природни материали, ковачество и др.

Селски бит – запознаване и усвояване на традиционните домашни дейности, запазени и до днес в селския бит - косене на трева, прекопаване на лозе, бране на царевичата, вадене на картофи, водене на добитъка на паша, доене на животни, носене на вода с менци, цепене на дърва за огрев, приготвяне на зимнина, приготвяне на домашно сирене, биене на домашно масло и пр.

Чрез участието си в инициативата „Приеми ме на село“ децата и младежите имат възможността да се върнат към своите корени, към традициите и да се докоснат до изконно българските добродетели и истинските ценности в живота – семейството, вярата, добротата и гостоприемството, трудолюбието, уважението към по-възрастните, да се възпитат в труд и уважение към труда. Участниците придобиват и развиват социални умения, свързани с общуване с връстници и с възрастни хора, работа в екип, вземане на решения и поемане на отговорност, което от своя страна води до формиране на адекватна ценностна система и устойчиви личностни качества.

Това ни дава основание да вярваме, че има смисъл тази инициатива да достигне до повече хора и се надяваме, че сме намерили едно от възможните решения на съвременните проблеми, свързани с бездуховността, с отдалечаването на младите от земята, от нашето културно богатство – фолклора, традициите, обичаите и всички онези неща, които ни карат да се гордеем, че сме БЪЛГАРИ.

Реализирането на „Приеми ме на село“ през 2015 г. бе отразено с репортажи по всички национални телевизии – БНТ, БТВ, Нова ТВ, ТВ7. Разширен репортаж за инициативата бе излъчен по Телевизия ВІТ, а телевизия ТВ+ засне и излъчи в предаването си „Репортажът“ документален филм за „Приеми ме на село“.

• Кампания „Коледни внучета“

Кампанията „Коледни внучета“ се иницира от доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества и бе естествено продължение на инициативата „Приеми ме на село“, поради обстоятелството, че бе насочена към възрастните хора. Идеята на младежите бе в дните преди Коледа да посетят самотно живеещи възрастни хора в Габрово, да ги зарадват с коледни песни, малки коледни сувенири, коледни сладки и да внесат празничен дух и настроение в домовете им. За целта бе получено съдействие от Домашния социален патронаж към Община Габрово, които предложиха потребители на социалната услуга за включване в инициативата.

Кампания „Коледни внучета“ стартира на 01.12.2015 г. с дарителска акция сред служителите на Община Габрово за нови коледни сувенири и украса. Благодарение на тези дарения, „Коледните внучета“ направиха по-празнични домовете на 10 самотни възрастни хора от Габрово и им дариха внимание и топлина.

Кампанията „Коледни внучета“ бе разширена и с посещения на младежите при нашите баби и дядовци „под наем“ от габровските села, които приеха „внучета назаем“

през изминалата година. Част от доброволците бяха участници в „Приеми ме на село“ и с тези кратки гостувания показаха още веднъж своето уважение към възрастните хора от селата и благодарността си за гостоприемството им.

Репортаж за инициативата „Коледни внучета“ на габровските младежи бе излъчен по телевизия ViT, в предаването „e-Мисия България“.

2. Проекти и инициативи, реализирани с участието на ОБСНВ, ПИЦ и МСНВ към Община Габрово

• Проект „Опознай и избери!“

Общинският съвет по наркотични вещества и Младежкият съвет по наркотични вещества бяха партньори по проект „Опознай и избери!“ който се реализира от ИМКА – Габрово, с финансовата подкрепа на Община Габрово по Програма Младежки дейности за 2015 г. Ангажиментите на ОБСНВ и МСНВ бяха свързани с организирането и провеждането на състезателни игри „Опознай и избери!“.

Игрите бяха организирани в 5 мисии: мисия „Доброволец“, мисия „Активен“, мисия „Гражданин“, мисия „Културен“ и мисия „Образован“.

Целта на мисиите бе младежите да се запознаят с институциите и организациите, работещи в сферата на доброволчеството, културата, науката и образованието, младежките дейности и пазара на труда, правораздаването, с работата на административните структури в града и полицията. Идеята на играта бе информацията за дейността на съответните институции да се представи и популяризира сред младите хора по неформален начин и те да научат повече за възможностите, които се предлагат за младите хора в града ни.

Първото издание на играта се проведе на 12 август. В Международния ден на младежта участниците преминаха през две опознавателни мисии на територията на община Габрово – мисия „Доброволец“ и мисия „Активен“.

Второто издание на опознавателната игра, включващо мисиите „Гражданин“, „Културен“ и „Образован“, се проведе на 8 октомври 2015 г.

В състезателните игри се включиха над 100 младежи от габровските училищата и ТУ Габрово.

• Доброволческа цветна кампания

В рамките на проект РР 022-038 „Цветен град“, съфинансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество, бе проведена „Доброволческа цветна кампания“, насочена към гражданите на определени жилищни райони, които са проявили инициатива за облагородяването им.

Дейността се реализира с подкрепата на доброволци от младежките организации в града. Част от тях бяха и доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества, които се включиха в популяризиране на кампанията сред жителите на определените квартали.

• Благотворителна кампания

Общинският съвет по наркотични вещества и Центърът за обществена подкрепа се включиха активно в благотворителната кампания за набиране на средства за лечението на пострадалата в катастрофа млада габровка Ивета Кабакчиева.

В дните преди Великденските празници бяха организирани три благотворителни базара с Великденски сувенири, изработени от двата центъра и доброволците от МСНВ. В базара се включиха със свои изделия и други социални услуги от Габрово.

ОБСНВ и ЦОП участваха и в организирането на благотворителния концерт в подкрепа на Ивета, който бе иницииран от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“.

Доброволците от МСНВ подпомагат активно и събития, организирани от отдел «Култура и туризъм» на Община Габрово – Откриване на карнавалния сезон, Флашмоб „ПървоАприлскиАнтиДъждРитуал - ДъждоБран“, прожекции на филми в зала «Възраждане», откриване на Коледния град, концерт на Криско в зала Орловец и др.

3. *Семинари, дискусии, обучения, организирани и реализирани от ОБСНВ и ПИЦ - Габрово*

• Срещи – дискусии с д-р Иван Добринов и Веселина Божилова

По покана на Общинския съвет по наркотични вещества и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, на 18.03.2015 г. в Габрово гостуваха д-р Иван Добринов и Веселина Божилова. Те проведоха две информационни срещи - дискусии по темата „наркотици и наркомании“ – едната с ученици и учители от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“, а другата – публична, на която присъстваха родители, специалисти, представители на институции и неправителствени организации, работещи по проблемите на зависимостите.

Д-р Добринов е завеждащ на отделението за зависимости в Държавна психиатрична болница „Д-р Георги Кисъев“ – Раднево и от години се занимава задълбочено и като лекар на терен, и като теоретик със синтетичните наркотици и последиците от тяхното използване. Той представи актуална информация за зависимостта като болест, етапите и особеностите ѝ, причини за формирането ѝ, последиците и възможностите за терапия. В отделна презентация д-р Добринов запозна присъстващите със синтетичните „дизайнерски“ дроги, чиято употреба след младежите нараства тревожно.

Веселина Божилова е журналист, автор на три книги за семейството и наркотиците, основател и председател на сдружение "Майки срещу дрогата" – гр. Пловдив, което вече 11 години ефективно оказва помощ на семейства на зависими и на самите младежи да получат мотивация, лечение и последваща подкрепа. Веселина Божилова сподели на срещите богатия си личен и колективен опит за етапите, през които преминава семейството на дете, употребяващо наркотици, типичните родителски грешки, начините за мотивация за лечение.

• Семинар-обучение за консултиране на младежи в риск

На 16-17.04.2015 г. в Стара Загора се проведе обучение на тема „Емпатия, Комуникация, Консултация - от другата страна на Зависимостта“. Обучението се организира от Общинските съвети по наркотични вещества в Габрово, Стара Загора, Хасково и Кърджали и се финансира от Министерство на здравеопазването в рамките на Програма за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества на местно ниво, насочена към рискови групи „Мрежа срещу дрогата -3“.

Основна цел на обучителния семинар бе повишаване на информираността и развиване на уменията на специалисти за консултиране на младежи, употребяващи и злоупотребяващи с психоактивни вещества.

За лектори на форума бяха поканени изявени психолози и лекари, опитни и доказани експерти от Регионална здравна инспекция – Ст. Загора, Дирекция „Бюро по труда“ – Ст. Загора, сектор „Пробация“, ДПБ „Д-р Георги Кисъов“ - Раднево, Моделен център за социална превенция - София, „Бонклиникс“ - Стара Загора, МКБПМН - Стара Загора, НПО „Свят без граници“.

В обученията се включиха специалисти от Габрово, Стара Загора, Хасково и Кърджали. Общинския съвет по наркотични вещества в Габрово покани за участие в семинара и 12 студенти от ТУ, специалност „Социални дейности“, с цел повишаване на знанията и уменията им, свързани с проблема „наркотици и наркомании“.

• Обучителен семинар на тема „Обществени отговори по намаляване търсенето на наркотици: състояние и практически насоки“

На 27 и 28 май 2015 г. Габрово бе домакин на Трети регионален обучителен семинар за превенция на наркоманиите „Обществени отговори по намаляване търсенето на наркотици: състояние и практически насоки“, организиран от Националния фокусен център за наркотици и наркомании – София, с подкрепата на Община Габрово и Общински съвет по наркотични вещества - Габрово.

В семинара участваха представители на Общинските съвети по наркотични вещества, Превантивно-информационните центрове и Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни от Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Ловеч, Монтана и Плевен.

Обучението се проведе от лектори от Националния фокусен център за наркотици и наркомании на теми от сферите на епидемиологията, превенцията, информация за лечението и намаляването на здравните щети, социални аспекти на наркоманиите, нови психоактивни вещества, методика на проучвания и на оценка ефективността от превантивните дейности.

• Обучение в село Жълтеш

По покана на читалището в село Жълтеш, на 10.09.2015 г. специалисти от ОБСНВ и ПИЦ проведоха обучение на младежи от селото и състезатели от отбора по ръгби. Темата на обучението бе „Опасностите от наркотиците“. Представени бяха най-употребяваните от младежите наркотични вещества, какви са ефектите и рисковете от

тяхната употреба. Тренираха се и умения за асертивно поведение и умения за разпознаване и избягване на рискови ситуации.

Младежите трябваше сами да генерират идеи за алтернативи на употребата на наркотици и да открият какви са най-честите причини, поради които техни връстници рискуват здравето и живота, употребявайки психоактивни вещества.

- **Проект „Младежи на света“**

Доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества станаха част от „Младежи на света“, след като бяха одобрени за включване в националното турне на Фондация С.Е.Г.А., в рамките на международния проект „Младежи на света“, реализиращ се с подкрепата на Европейската комисия.

На 19 октомври 2015 г. петнадесет младежа от МСНВ имаха възможността да станат част от идеята за развитие и популяризиране на глобалното образование в България. Чрез неформални обучителни подходи, основани на интерактивност, сътрудничество и преживяване, доброволците развиха чувствителност за същността на глобалните въпроси и взаимосвързаността им с живота на местно ниво, както и за международните приоритети за устойчиво развитие на човечеството и разбиране за причините и последиците от глобалните проблеми.

- **Обучение на ученици от гр. Дряново**

През м. декември, по покана на МКБППМН – Дряново, ОБСНВ проведе обучение на ученици от седми клас на СОУ „Максим Райкович“ на тема „Новите „дизайнерски дроги“ – видове, въздействие и последици от употребата им”.

- **Обучения на ученици от гр. Габрово**

Общинският съвет по наркотични вещества – Габрово е разработил **мултимодулна програма за превенция употребата и злоупотребата с психоактивни вещества**, насочена към следните целеви групи – учители, педагогически съветници, медицински специалисти, ученици и родители. Програмата включва следните модули:

- Образователно-информационен модул за учители
- Образователно-информационен модул за педагогически съветници и медицински специалисти
- Образователно-информационен модул за родители
- Интерактивна обучителна програма „Информираният избор“ за ученици 5-12 клас
- Проекции на филми, свързани с темите „наркотици“ и „зависимости“, с последващи дискусии – за ученици 5-12 клас

Мултимодулната програма е предложена на всички училища в Габрово и дава възможност на ръководствата на училищата и класните ръководители, според нуждите на съответното учебно заведение, да ползват за провеждане на обученията специалисти от ОБСНВ и ПИЦ, както и обучени доброволци от МСНВ.

През 2015 г. ОБСНВ и ПИЦ проведеха тренинги за рисковете от употреба на психоактивни вещества и развиване на социални умения на ученици в следните училища и класове:

- ОУ „Ран Босилек” - 7а; 7б клас.
- ОУ „Иван Вазов” - 5а; 5б клас.
- ПМГ „Акад. Иван Гюзелев” – 6а, 6б, 8а; 8б; 9а; 9б; 9в, 9г и 11в клас.
- Национална Априловска гимназия – 9а; 9б; 9в клас.
- ПТГ „Д-р Никола Василиади” – 8а, 8б, 8в, 9а, 9б, 9в клас

Обхванатите в обученията ученици от габровските училища са 455.

4. Участие на специалисти от ОБСНВ и ПИЦ в семинари и обучения, свързани с повишаване на квалификацията и придобиване на специфични знания и умения:

- **Участие в обучение на тема „Доброволчески мениджмънт“.** Обучението бе организирано от ИМКА – Габрово и бе свързано с теми, засягащи доброволческия мениджмънт: привличане на доброволци; характеристика на доброволчески труд; видове доброволци; права и задължения; организиране на доброволци; мотивация, ориентиране, обучение, координиране; оказване на признание и награждаване на доброволци.

- **Участие в обучение на Асоциация Родители за опасностите в Интернет по методиката „Виртуално и реално насилие – превенция чрез интерактивно обучение в училищата“,** проведено в периода 2-3.04.2015 г. Обучението бе организирано от МКБППМН и в него се включиха психолози, социални работници и педагози от Габрово.

- **Участие в обучение за проблемите на юношеството,** организирано от ЦОП към Община Габрово. Водещ на обучението бе Златка Михова от Института по фамилна терапия - доктор по психология, фамилен терапевт и преподавател.

- В рамките на проект M13-22-147/18.08.2014 г. „Обучения за повишаване квалификацията на служителите в общинска администрация Габрово“, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007 – 2013г., специалисти от ОБСНВ и ПИЦ взеха участие в два обучителни модула:

- **Обучение „Скоростта на доверието“,** в периода 21 – 23 май 2015 г.;
- **Обучение на тема: «Работа, включително групово, с родители и близки на деца и младежи в риск»,** в периода 10 - 11 юли 2015 г.

- **Участие в обучение за усвояване на методи за работа с родители и семейства в контекста на превенция на наркоманиите.** Обучението се проведе в периода 7-9 юли и бе организирано от Националния център по наркомании – София. Обучители бяха психотерапевти, членове на Българската асоциация по психотерапия и част от Психотерапевтичен институт по социална екология на личността /ПИСЕЛ/.

- Участие в 9-та Национална конференция по проблемите на превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, проведена на 15-16 октомври в гр. Благоевград, с участието на представители на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове от цялата страна.

III ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Една от задачите на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряването на адекватна информация относно ситуацията с употребата на наркотични вещества на територията на Община Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОБСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по наркомании Годишен доклад относно ситуацията, свързана с наркотиците в гр. Габрово. Структурата на този доклад е взаимствана от проекта "Мулти – сити мрежа", Група "Помпиду" към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОБСНВ и ПИЦ към НСНВ, НЦН и НФЦ за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОБСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в гр. Габрово се получава от младите хора, посещаващи консултации в ПИЦ, а също и от родителите, които търсят помощта на специалисти.

През 2015 г. ПИЦ – Габрово разработи и издаде специализирана брошура за родители „Новата опасност! Дизайнерска дрога“, в която е събрана и систематизирана актуална информация за новите синтетични наркотици – начин на разпространение, жаргонни наименования, признаци, ефекти и рискове от употребата им.

През месеците септември – ноември 2015 г. Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център по зависимости към Община Габрово проведеха представително анонимно анкетно проучване сред родители на ученици от 7-ми и 11-ти клас на учебните заведения в Габрово.

Анкетната форма, която е използвана, е разработена от ОБСНВ и е съгласувана с Националния център по наркомании и Националния фокусен център за наркотици и наркомании – София. Това е първото в страната представително анкетно проучване сред родители в страната.

Целта на проучването е изследване нагласите на родителите относно употребата на наркотични вещества, както и нуждата им от информация, помощ и подкрепа.

Прочуването е обхванало общо 720 родители от всички учебни заведения в Габрово, като 418 са родители на ученици в 7-ми клас, а 302 – на ученици в 11-ти клас.

Обработката на резултатите и анализът са изготвени от Общински съвет по наркотични вещества – Габрово. /Приложение 1/

IV КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОбСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлага и консултации на деца и семейства по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите. Консултативната дейност е с няколко основни направления:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информирание относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости в страната и в чужбина;
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране;

ОбСНВ поддържа контакти с всички места за лечение на зависимости в България - Психиатрични болници, Отделения за детокс, Програми за субституиращо и поддържащо лечение с Метадон и Субститол, Терапевтични общности, Дневни центрове за рехабилитация. Голяма подкрепа в дейността си получаваме от Сдружение „Майки срещу дрогата” – Пловдив, с чието съдействие имаме възможност да изпращаме младежи за дългосрочно лечение в не само в страната, но и в чужбина.

ОбСНВ си сътрудничи и с Центъра за лечение на зависимости в Габрово, към който са насочвани голяма част от потърсилите помощ родители и младежи.

През 2015 г. 14 родители са потърсили съдействие в ПИЦ - Габрово във връзка със съмнения относно употреба на наркотици от децата им. От специалистите в центъра родителите получават информация, консултиране, образователни материали и подходяща литература по проблема.

Силни и слаби страни в превантивната дейност на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово

Силни страни:

- Активна дейност на Младежкия съвет по наркотични вещества - доброволците се обучават по подхода „връстници обучават връстници” и работят съвместно с ОбСНВ по училища, подготвят и осъществяват различни инициативи и кампании;
- Много добро сътрудничество и координация между ОбСНВ, училищните ръководства, педагогическите съветници и медицинските специалисти в училищата;
- Развито партньорство с организации, работещи в сферата на младежките дейности - голяма част от инициативите на ОбСНВ и МСНВ се реализират съвместно с други младежки организации;
- Разработена превантивна програма „Информираният избор”, даваща възможност за реализиране на превантивни дейности сред ученици 5-12 клас, педагози и родители;

- Реализират се превантивни дейности извън територията на община Габрово, благодарение на доброто сътрудничество с МКБППМН в гр. Дряново. За разлика от предходни години, през 2015 г. няма отправени покани към ОбСНВ за провеждане на тренинги и обучения от МКБППМН в Трявна и Севлиево.
- Търсят се различни възможности за провеждане на информационни срещи и дискусии с утвърдени специалисти в сферата на превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимости;
- Предостави се възможност на студенти от ТУ, специалност „Социални дейности“ да се обучават от специалисти в сферата на зависимостите и да се включат в превантивната дейност на ОбСНВ и ПИЦ. За съжаление, въпреки предоставените им възможности, студентите не проявиха желание и не се мотивираха за реализиране на съвместни инициативи с ОбСНВ и ПИЦ – Габрово.
- Реализира се превантивна инициатива с клуба по спортно ориентиране в Габрово, с което се постави началото на добро сътрудничество между ОбСНВ и спортните клубове в града, свързано със съвместни дейности за промоция на здравословен начин на живот;
- Проведе се анкетно проучване сред родителите по отношение на техните нагласи, свързани с употребата на психоактивни вещества от младите хора. Анкетната форма бе разработена от ОбСНВ – Габрово и това проучване е първото представително проучване сред родители в цялата страна.

Слаби страни:

- Липсват разработени програми в областта на селективната превенция – за отпадналите от училище ученици; деца и младежи с противообществени прояви; деца и младежи от ромски произход и с нисък социален статус;
- Недостатъчно активна работа по отношение на „превенция на средата“ – превантивни дейности в местата, където най-често се употребяват наркотични вещества – барове, клубове, нощни заведения, други места за забавление;
- Липсват възможности за провеждане на системни обучения за превенция на зависимостите в училищата;
- Затруднение в намирането на подходящи форми за ангажиране на родителите по проблемите, свързани с превенция употребата на наркотични вещества.

Изготвил:

Габриела Йосифова

Председател на ОбСНВ

АНАЛИЗ

ПО ПРОУЧВАНЕ СРЕД РОДИТЕЛИ В ГРАД ГАБРОВО
ОТНОСНО НАГЛАСИ И ИНФОРМИРАНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРОБЛЕМИ,
СВЪРЗАНИ С УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ

2015 ГОДИНА

През месеците септември – ноември 2015 г. Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център по зависимости към Община Габрово проведе представително анонимно анкетно проучване сред родители на ученици от 7-ми и 11-ти клас на учебните заведения в Габрово.

Анкетната форма, която е използвана, е разработена от ОБСНВ и е съгласувана с Националния център по наркомании и Националния фокусен център за наркотици и наркомании – София.

Целта на проучването е изследване нагласите на родителите относно употребата на наркотични вещества, както и нуждата им от информация, помощ и подкрепа.

Прочуването е обхванало общо 720 родители, от които 418 са родители на ученици в 7-ми клас, а 302 – на ученици в 11-ти клас.

Отговорите на родителите в таблиците са дадени в проценти %.

На много от въпросите сумата от процентите е по-малка от 100%, поради факта, че част от анкетираните не са дали отговор.

На въпроса «Кои са ТРИТЕ проблема, които Ви вълнуват най-много?», най-голям е дялът на родителите, за които е най-съществен проблемът с употребата на наркотици сред младежите – 73,06%, следват проблемите, свързани с агресията и насилието – 58,47% и употребата на алкохол от млади хора – 41,39%. Престъпленията, извършвани от младежи, също са повод за безпокойство за голям процент от анкетираните – 37,92%.

Наблюдава се и известна разлика при отговорите, дадени от родителите на ученици от 7-ми и на родителите на ученици от 11-ти клас по отношение на някои от посочените проблеми – престъпления от младежи, употреба на алкохол и депресия сред младежите, което вероятно се дължи на факта, че посочените проблеми се проявяват по-често при ученици в гимназиална степен на обучение.

Същевременно по отношение на проблема, свързан с употребата на наркотици, няма голяма разлика в отговорите на родителите на учениците от 7-ми и 11-клас, което кореспондира с тенденцията за понижаване на възрастовата граница на първа употреба на наркотици в национален мащаб. Таблица 1.

Кои са **ТРИТЕ** проблема, които Ви вълнуват най-много?

Таблица №1

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Учебен стрес	21,29	22,52	21,81
Провинения/престъпления извършени от младежи	35,65	41,06	37,92
Сексуални проблеми сред младежите	11,00	9,27	10,28
Социален натиск сред младежите	9,81	11,92	10,69
Употреба на алкохол сред младежи	37,32	47,02	41,39
Депресия сред младежи	12,44	18,87	15,14
Употреба на наркотици сред младежи	71,53	75,17	73,06
Младежи, които насилват/агресивни са спрямо други младежи	62,92	52,32	58,47
Лошо представяне в училище	17,94	14,57	16,53
Друго	1,67	0,33	1,11

Следват група въпроси за отношението на родителите към употребата на психоактивни вещества от учениците и съпътстващия риск.

Според Вас, какъв е рискът (физически и/или психически) за учениците, ако те пушат по една кутия цигари на ден?

Таблица №2

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Няма риск	1,44	2,32	1,81
Малък риск	1,44	6,29	3,47
Умерен риск	7,42	16,23	11,11
Голям риск	83,73	71,19	78,47
Нямам мнение	1,44	0,99	1,25

Според Вас, какъв е рискът (физически и/или психически) за учениците, ако те дишат лепило или други подобни инхаланти?

Таблица №3

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Няма риск	0,96	0,66	0,83
Малък риск	0,48	3,31	1,67
Умерен риск	3,83	8,61	5,83
Голям риск	89,47	83,77	87,08
Нямам мнение	0,72	1,99	1,25

Според Вас, какъв е рискът (физически и/или психически) за учениците, ако те приемат по едно/две или повече алкохолни напитки почти всекидневно?

Таблица №4

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Няма риск	0,96	0,33	0,69
Малък риск	0,00	4,97	2,08
Умерен риск	3,83	13,25	7,78
Голям риск	89,71	78,15	84,86
Нямам мнение	0,48	0,99	0,69

Според Вас, какъв е рискът (физически и/или психически) за учениците, ако те пробват марихуана?

Таблица №5

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Няма риск	0,48	1,99	1,11
Малък риск	0,72	4,97	2,50
Умерен риск	7,18	14,24	10,14
Голям риск	85,17	75,17	80,97
Нямам мнение	1,20	0,99	1,11

Според Вас, какъв е рискът (физически и/или психически) за учениците, ако те пушат марихуана редовно?

Таблица №6

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Няма риск	0,72	1,32	0,97
Малък риск	0,00	2,32	0,97
Умерен риск	0,48	2,98	1,53
Голям риск	92,58	89,74	91,39
Нямам мнение	0,96	0,66	0,83

От данните в Таблиците от №2 до №6 е видно, че родителите като цяло оценяват големия риск от употреба на психоактивни вещества от учениците. Забелязват се и определени разлики в отговорите на родители на ученици от 7-ми клас и родители на ученици от 11-ти клас, като родителите на единайсетокласниците са доста по-толерантни по отношение употребата на цигари и алкохол, както и по отношение на пробването на марихуана. Вероятно родителите на по-големите ученици имат вече собствен опит със своите деца във връзка с посочените употреби и това до голяма степен ги прави по-приемащи и по-малко критични.

По отношение на редовната употреба на марихуана обаче, почти няма разлика в отговорите на родителите - 91.39% от тях смятат, че това крие голям риск за здравето на учениците.

Следващите четири въпроса са свързани с мнението на родителите по отношение употребата на психоактивни вещества от собствените им деца.

Смятате ли, че е грешно ако детето/децата Ви пушат цигари?

Таблица №7

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Не е грешно	0,72	2,32	1,39
Малко грешно	1,67	8,61	4,58
Грешно	27,27	49,34	36,53
Много грешно	65,31	37,09	53,47
Нямам мнение	0,48	0,33	0,42

Смятате ли, че е грешно ако детето/децата Ви употребяват алкохолни напитки?

Таблица №8

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Не е грешно	0,48	2,98	1,53
Малко грешно	1,44	9,60	4,86
Грешно	22,49	46,03	32,36
Много грешно	71,29	38,41	57,50
Нямам мнение	0,24	0,00	0,14

Смятате ли, че е грешно ако детето/децата Ви пушат марихуана?

Таблица №9

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Не е грешно	0,24	1,66	0,83
Малко грешно	0,00	1,32	0,56
Грешно	10,53	19,87	14,44
Много грешно	83,97	74,17	79,86
Нямам мнение	0,48	0,00	0,28

Смятате ли, че е грешно ако детето/децата Ви ползват кокаин, амфетамин, LSD и други нелегални наркотици?

Таблица №10

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Не е грешно	0,48	0,99	0,69
Малко грешно	0,00	0,99	0,42

Грешно	5,98	8,94	7,22
Много грешно	89,00	84,11	86,94
Нямам мнение	0,48	0,66	0,56

Данните от Таблици № 7, 8, 9 и 10 показват, че почти всички анкетирани родители смятат за грешна употребата на психоактивни вещества от детето/децата им. Най-критични са те по отношение употребата на нелегални наркотици, а сравнително по-толерантни що се отнася до употребата на алкохол и цигари.

Отново се забелязват разлики в отговорите на родителите на седмокласници и единайсетокласници. Ако за 65,31% от родителите на ученици от 7-ми клас е много грешно децата им да пушат цигари, то при родителите на ученици от 11-ти клас този процент е доста по-нисък - 37,09%. По отношение употребата на алкохол разликата в отговорите на двете групи родители е още по-голяма – „много грешно“ е за 71,29% от родителите на седмокласниците и едва за 38,41% от родителите на единайсетокласниците.

Следват група въпроси, търсещи разликите в отношението към употребата на алкохол при родителите, техните деца и приятелите на децата им, от гледна точка на самите родители.

Кое изказване за непълнолетни младежи (под 18 години), според Вас, най-добре описва Вашата позиция?

Таблица №11

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст е грешно.	87,80	74,17	82,08
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, стига да не се напиват.	1,44	13,91	6,67
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, но да не пречи на активният им живот.	2,63	7,62	4,72
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст е правилно, ако младежите така изберат.	0,72	1,32	0,97

Кое изказване за непълнолетни младежи (под 18 години), според Вас, най-добре описва позицията на Вашето дете?

Таблица №12

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Пиенето на алкохолни напитки от лица под	81,34	50,33	68,33

18 годишна възраст е грешно.			
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, стига да не се напиват.	7,18	32,45	17,78
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, но да не пречи на активният им живот.	2,87	9,93	5,83
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст е правилно, ако младежите така избераат.	1,20	4,30	2,50

Кое изказване за непълнолетни младежи (под 18 години), според Вас, най-добре описва позицията на връстниците на Вашето дете?

Таблица №13

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст е грешно.	56,70	29,14	45,14
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, стига да не се напиват.	20,81	35,10	26,81
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, но да не пречи на активният им живот.	6,22	13,58	9,31
Пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст е правилно, ако младежите така избераат.	4,31	14,57	8,61

Съвсем очаквано позицията на родителите относно употребата на алкохолни напитки от непълнолетни лица е, че това е грешно - **82,08%**, като отново има почти **13%** разлика в отговорите на родителите на ученици от 7-ми клас **/87,80%/** и 11-ти клас **/74,17%/**. Почти **14%** от родителите на единайсетокласниците дори заявяват, че пиенето на алкохол от непълнолетни не е грешно, стига да не се напиват.

Относно позицията на техните деца по отношение употребата на алкохол от непълнолетни, разликата в отговорите на двете групи родители е още по-голяма. Родителите на седмокласници смятат, че **81,34%** от техните деца не одобряват употребата на алкохол, а за родителите на ученици в 11-ти клас този процент е **50,33%**. Според родителите им, **32,45%** от младежите от 11-ти клас смятат, че пиенето на алкохолни напитки от лица под 18 годишна възраст не е грешно, стига да не се напиват.

Сравнението между данните от Таблица №12 и Таблица №13 показват разликите в отговорите на родителите относно мнението на техните деца и приятелите на техните деца по отношение употребата на алкохол от непълнолетни. Според родителите, техните собствени деца са много по-отговорни и адекватно мислещи за постъпките и здравето си, отколкото връстниците им. Това от своя страна води до въпроса доколко родителите познават деца си и доколко са склонни да търсят причините за евентуални

грешки постъпки в тях самите или да прехвърлят вината върху „лошите приятели“ и „другите родители“.

Кое от изказванията най-много Ви допада?

Таблица №14

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Не е проблем непълнолетните да употребяват алкохол	0,96	2,98	1,81
Не е проблем непълнолетните да употребяват алкохол, ако ги наблюдава възрастен	3,83	19,87	10,56
Не е проблем непълнолетните да употребяват алкохол, но само ако са собствените ми деца	0,96	4,30	2,36
Проблем е непълнолетните да употребяват алкохол	87,80	68,87	79,86

Данните в Таблица №14 показват, че отново има голяма разлика в отговорите на родителите на ученици от 7-ми и от 11-ти клас. Близко 20% от анкетираните родители на единайсетокласници заявяват, че биха приели употребата на алкохол от непълнолетни, ако с тях има възрастен. Едва 68,87% от тези родители категорично не одобряват употребата на алкохол при деца под 18 години.

Данните от Таблицы №15 и №16 потвърждават по-толерантното отношение към употребата на алкохол при родителите на ученици от 11-ти клас. 1/3 от тях биха позволили на детето си да употребява алкохол вкъщи като превантивна мярка. По-малко от тях обаче са склонни да позволят същото на приятел на тяхното дете.

Повечето от родителите на седмокласници отхвърлят такава превантивна мярка, както по отношение на собственото си дете, така и по отношение на приятелите му.

Бихте ли позволили на детето/децата Ви да употребяват алкохол вкъщи като превантивна мярка?

Таблица №15

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	8,85	33,11	19,03
НЕ	82,78	62,25	74,17

Бихте ли позволили на приятел на Вашето дете да употребява алкохол във Вашия дом?

Таблица №16

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо

ДА	3,35	23,84	11,94
НЕ	88,52	71,19	81,25

Според Вас, как младежите от 5 до 12 клас се снабдяват с алкохолни напитки?

Таблица №17

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
От магазини	71,53	68,21	70,14
От барове и заведения	19,38	38,08	27,22
Помолили са възрастен да им купи	5,02	9,60	6,94
От техните домове	18,90	23,51	20,83
От техните приятели	21,29	25,17	22,92
По партита	26,08	42,38	32,92
Друго	1,20	2,32	1,67

Според анкетираните родители няма проблем за младежите да се снабдяват с алкохол, като най-голям е процента на отговорите, посочващи, че младежите го купуват от магазини. Очевидно повечето родители смятат, че в търговските мрежи не се спазва забраната за продажба на алкохолни напитки от непълнолетни. Баровете и заведенията също са място за продажба на алкохол на младежи за 27,22% от родителите.

В следващите Таблицы от №18 до №27 са посочени отговорите на родителите, във връзка с тяхното мнение по отношение нивото на употреба на различни психоактивни вещества от учениците в Габрово, в последните 30 дни.

Според Вас колко от учениците в Габрово в последните 30 дни са:

Пушили цигари

Таблица №18

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	3,59	1,99	2,92
5%-14%	7,89	5,63	6,94
15%-29%	11,48	8,94	10,42
30%-44%	22,25	20,86	21,67
45%-75%	30,38	35,76	32,64
над 75%	10,29	17,88	13,47

Дишали лепило или други инхаланти

Таблица №19

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо

По-малко от 5%	36,12	42,38	38,75
5%-14%	22,01	17,88	20,28
15%-29%	11,00	13,58	12,08
30%-44%	7,42	11,59	9,17
45%-75%	2,39	0,66	1,67
над 75%	1,20		1,11

Употребявали алкохол

Таблица №20

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	7,18	2,32	5,14
5%-14%	9,57	3,97	7,22
15%-29%	15,31	10,93	13,47
30%-44%	19,38	23,84	21,25
45%-75%	26,56	28,81	27,50
над 75%	9,09	17,88	12,78

Изпили повече от 5 алкохолни напитки наведнъж

Таблица №21

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	32,54	29,47	31,25
5%-14%	20,57	12,91	17,36
15%-29%	10,53	14,57	12,22
30%-44%	9,09	15,23	11,67
45%-75%	4,78	8,61	6,39
над 75%	3,35	2,98	3,19

Пушили марихуана

Таблица №22

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	26,56	23,18	25,14
5%-14%	24,16	17,88	21,53
15%-29%	13,88	18,21	15,69
30%-44%	11,48	17,55	14,03
45%-75%	4,31	8,28	5,97
над 75%	1,91	2,32	2,08

Използвали успокоителни и/или приспивателни хапчета

Таблица №23

	Родители на ученици	Родители на ученици	Общо

	7-ми клас	11-ти клас	
По-малко от 5%	42,34	43,05	42,64
5%-14%	19,62	20,53	20,00
15%-29%	11,00	11,26	11,11
30%-44%	4,07	7,95	5,69
45%-75%	2,87	3,31	3,06
над 75%	0,96	0,99	0,97

Използвали хероин

Таблица №24

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	55,98	60,93	58,06
5%-14%	13,88	11,59	12,92
15%-29%	5,74	6,62	6,11
30%-44%	3,11	3,64	3,33
45%-75%	0,96	1,32	1,11
над 75%	0,96	1,32	1,11

Използвали кокаин

Таблица №25

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	55,02	60,93	57,50
5%-14%	14,11	10,93	12,78
15%-29%	6,22	7,62	6,81
30%-44%	1,91	2,98	2,36
45%-75%	1,20	1,32	1,25
над 75%	1,20	1,32	1,25

Използвали амфетамини

Таблица №26

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
По-малко от 5%	45,69	46,03	45,83
5%-14%	20,10	19,54	19,86
15%-29%	8,13	10,60	9,17
30%-44%	4,07	2,98	3,61
45%-75%	1,91	3,31	2,50
над 75%	1,20	1,32	1,25

Използвали LSD или други халюциногени

Таблица №27

	Родители на	Родители на	Общо

	ученици 7-ми клас	ученици 11-ти клас	
По-малко от 5%	50,00	48,01	49,17
5%-14%	17,70	15,56	16,81
15%-29%	8,85	10,60	9,58
30%-44%	3,83	5,30	4,44
45%-75%	1,44	1,99	1,67
над 75%	0,96	1,66	1,25

По отношение употребата на цигари, най-голям е делът на родителите, които смятат, че в последните 30 дни цигари са пушили между 45% и 75%. Същите проценти са преобладаващи и по отношение употребата на алкохол.

По отношение употребата на марихуана, едва 25,14% от анкетираните смятат, че употребяващите са под 5%. 21,53% от родителите посочват, че употребяващите са между 5% и 14%, а почти 30% смятат, че нивото на употреба е между 15 и 44%. 19,86% от родителите са посочили за ниво на употреба на амфетамините между 5% и 14%.

Ако за посочените по-горе психоактивни вещества нивата на употреба, според родителите, се доближават до данните за употреба, получени при анкетиране на самите ученици през 2011 г., то по отношение на другите наркотични вещества – кокаин, халюциногени, инхаланти и хероин, мнението на родителите се разминава сериозно с данните от проучванията сред младежите, както и с данните, с които разполагат институциите, работещи по проблемите на зависимостите. Според родителите процентът на употреба на кокаин, халюциногени, инхаланти и хероин сред учениците е много по-голям от данните, които представят други проучвания. Например, използвали хероин, според близо 13 % от родителите, са между 5% и 14%, за 10% от анкетираните процентът на употребяващи хероин е дори по-голям. Същевременно хероинът към момента е почти изчезнал от пазара и почти няма нови регистрирани случаи на употреба. През 2015 г. дори няма заловен хероин от органите на МВР на територията на града ни.

Същите нереално високи проценти са получени и при отговорите на родителите относно нивото на употреба от ученици на кокаин, халюциногени и инхаланти.

Тези отговори могат да се тълкуват по два начина:

1. Част от родителите не са попълвали коректно анкетата.
или
2. Голяма част от родителите не са информирани достатъчно относно видовете наркотици, тяхната цена и нивото на разпространението им сред младите хора.

Следващата група въпроси търсят отговор доколко в семейството се говори за опасностите от употребата на различните наркотични вещества.

Най-голям е процентът на родителите, които посочват, че са разговаряли с децата за тютюнопушене и алкохол – над 90%. Голям е процентът и на родителите, които са заявили, че са говорили в семейството за марихуана, амфетамини, кокаин и екстази – между 70 и 80%. По-малък е делът на говорилите с децата си за употреба на инхаланти, медикаменти без рецепта и халюциногени – около 65%.

Съвсем обяснимо, най-малко е говорено вкъщи за новите „дизайнерски наркотици“ - 54,17%, вероятно поради факта, че те навлязоха на пазара на дрога в последните години и информацията за тях е много по-малко, отколкото за традиционните психоактивни вещества. Таблица №28 - №38.

Някога говорили ли сте с Вашето дете за тютюнопушене?

Таблица №28

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	92,11	96,36	93,89
НЕ	1,91	1,32	1,67

Някога говорили ли сте с Вашето дете за дишане на лепило?

Таблица №29

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	66,51	64,90	65,83
НЕ	22,25	27,48	24,44

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на алкохол?

Таблица №30

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	91,15	95,03	92,78
НЕ	2,15	1,99	2,08

Някога говорили ли сте с Вашето дете за алкохолизъм?

Таблица №31

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	86,12	84,77	85,56
НЕ	5,98	8,94	7,22

Някога говорили ли сте с Вашето дете за пушене на марихуана?

Таблица №32

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	83,25	82,78	83,06
НЕ	8,61	10,93	9,58

Някога говорили ли сте с Вашето дете за ползване на медикаменти без рецепта?

Таблица №33

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	63,88	64,24	64,03
НЕ	26,79	28,81	27,64

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на екстази?

Таблица №34

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	71,77	67,55	70,00
НЕ	19,14	25,17	21,67

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на кокаин?

Таблица №35

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	76,79	70,86	74,31
НЕ	14,35	21,85	17,50

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на амфетамини?

Таблица №36

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	73,21	70,20	71,94
НЕ	17,94	21,19	19,31

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на халюциногени?

Таблица №37

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	68,90	63,91	66,81
НЕ	21,29	26,49	23,47

Някога говорили ли сте с Вашето дете за употреба на новите „дизайнерски“ наркотици?

Таблица №38

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо

ДА	57,66	49,34	54,17
НЕ	30,86	40,73	35,00

От данните в Таблиците от №39 до №43 става видно, че 30,28% от родителите смятат, че нямат достатъчно информация, за да говорят с детето си за наркотици. Същевременно почти 70% от анкетираните се интересуват да научат повече за психоактивните вещества, което означава, че по-голямата част от родителите не са уверени в своите знания по този проблем. Това може и да е една от причините, поради които да избягват разговори на тази тема с децата си.

Данните от Таблица №41 показват от каква точно информация се нуждаят родителите. На първо място те посочват, че биха желали да знаят повече за признаците за употреба на наркотици. Над 1/3 от анкетираните биха потърсили „съвети за „добро родителство“, а над 20% се интересуват от видовете наркотични вещества, причините за употреба, ефектите и рисковете от употребата.

Положителен факт е, че голяма част от родители /74,58%/ заявяват, че биха присъствали на информационна родителска среща по проблемите на наркоманиите, почти толкова биха се включили и в съвместно обучение на родители и деца по тема, свързана с превенция употребата на наркотици сред младите хора.

Смятате ли, че имате достатъчно информация, за да говорите с Вашето дете за наркотици?

Таблица №39

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	65,55	64,24	65,00
НЕ	28,47	32,78	30,28

Интересувате ли се да научите повече за наркотиците?

Таблица №40

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	68,66	71,52	69,86
НЕ	24,40	25,17	24,72

От каква допълнителна информация смятате, че имате нужда?

Таблица №41

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
За видовете наркотични вещества	22,97	24,83	23,75
За ефектите и рисковете от употреба на наркотични вещества	18,42	28,81	22,78
За признаците за употреба на наркотични вещества	39,95	35,43	38,06

Рискови фактори и причини за употребата на наркотици от младите хора	21,53	26,82	23,75
Съвети за „добро родителство” - форми и методи за подобряване на комуникацията между родители и деца	39,47	29,14	35,14
Друго	2,39	4,97	3,47

Бихте ли присъствали на информационна родителска среща по проблемите на наркоманиите?

Таблица №42

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	75,84	72,85	74,58
НЕ	18,42	25,17	21,25

Бихте ли се включили в съвместно обучение на родители и деца по тема, свързана с превенция употребата на наркотици сред младите хора?

Таблица №43

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	73,92	65,89	70,56
НЕ	17,94	29,14	22,64

На въпроса „Смятате ли, че употребата на наркотици проблем ли е за града Ви?“, положително отговарят 62,08%. За 21,11% такъв проблем не съществува. Прави впечатление обаче, че почти 17% от родителите не са отговорили на този въпрос, вероятно защото нямат достатъчно информация по темата и не могат да преценят каква е ситуацията, свързана с наркотиците, в града ни. Таблица №44

Смятате ли, че употребата на наркотици проблем ли е за града Ви?

Таблица №44

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	62,44	61,59	62,08
НЕ	18,18	25,17	21,11

Отговорите, които са получени на въпроса „Ако имате съмнение, че детето Ви употребява наркотични вещества, към кого бихте се обърнали за помощ и подкрепа?“, са изключително важни, защото те показват нагласата на родителите за търсене на помощ и подкрепа при съмнения за употреба на наркотици от детето им. На този въпрос анкетираните са имали възможността да дадат повече от един отговор. Най-голям процент от родителите са посочили, че при проблем, свързан с наркотици, биха се обърнали към специалист по проблемите на зависимости - 71,67%, на следващо

място са личния лекар /19,86%/, както и педагогическия съветник /23,47%/ и учител на детето /19,03%/. Остава отворен въпросът доколко родителите са информирани къде има специалисти по зависимости и дали реално, при възникнал проблем, те търсят точно такива лица.

За съжаление, от Таблица №46 се вижда, че твърде малко от анкетираните са запознати с дейността на Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по проблемите на зависимостите към Община Габрово /15,56%/, чиято основна дейност е свързана както с превенцията употребата на наркотични вещества сред младите хора, така и с консултиране на деца и родители по проблемите на зависимостите.

От практиката на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово с консултиране на родители, можем да заключим, че към тези структури се обръщат семействата, когато проблемите с детето им са вече задълбочени и е минало твърде много време докато родителите се решат да търсят подкрепа.

В тази връзка, следва да се засили превантивната дейност на ОБСНВ и ПИЦ сред родители на учениците в Габрово, като наред с информацията, следва да се дават и много ясни препоръки за действия при евентуален проблем, свързан с употребата на наркотици.

В самите училища също трябва да бъде планирана и реализирана системна превантивна работа по отношение на рисковото поведение на учениците, в частност – употребата и злоупотребата с наркотични вещества. Пазарът, свързан с предлагането на психоактивни вещества, е твърде динамичен, непрекъснато се появяват нови наркотици, чиито действия и въздействия тепърва трябва да бъдат изследвани. Затова е все по-необходимо учениците да бъдат информирани, да знаят как да се предпазват и как и къде да потърсят съдействие, ако те самите или техни приятели са подложени на натиск за употреба на забранени вещества.

Фактът, че новата „дизайнерска“ дрога залива пазара, легална е и лесно достъпна, прави още по-важна и много отговорна превантивната дейност сред подрастващите и сред техните родители. Самите родители категорично заявяват в анкетата, че в училище трябва да се разговаря открито по въпросите, свързани с тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотици и че трябва да се засили превантивната дейност по тези проблеми. Таблица №47 и Таблица №48

Ако имате съмнение, че детето Ви употребява наркотични вещества, към кого бихте се обърнали за помощ и подкрепа?

Таблица №45

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
Учител на детето	12,44	28,15	19,03
Ръководството на училището	2,39	10,26	5,69
Педагогическият съветник/психолог в училището	22,73	24,50	23,47
Мои приятели	6,94	17,22	11,25
Приятели на детето	6,94	15,23	10,42
Родители на приятелите на детето	2,63	7,62	4,72
Полиция	5,02	6,29	5,56

Личен лекар	16,03	25,17	19,86
Специалисти по проблемите на зависимостите	74,64	67,55	71,67
Друго	3,59	2,98	3,33

Запознати ли сте с дейността на Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по проблемите на зависимостите към Община Габрово?

Таблица №46

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	12,92	19,21	15,56
НЕ	82,54	72,19	78,19

Смятате ли, че в училище трябва да се разговаря открито по въпросите, свързани с тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотици?

Таблица №47

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	93,54	91,39	92,64
НЕ	2,15	6,95	4,17

Считате ли, че трябва да се засили превантивната дейност по отношение на употребата на наркотици в училищата?

Таблица №48

	Родители на ученици 7-ми клас	Родители на ученици 11-ти клас	Общо
ДА	91,15	90,40	90,83
НЕ	3,59	7,28	5,14

От направения анализ на анкетното проучване могат да бъдат направени следните изводи и обобщения:

1. Проблемите, които вълнуват родителите на ученици, са свързани на първо място с употребата на наркотици от подрастващите, следвани от проблеми, свързани с насилието, агресията и употребата на алкохол.
2. Болшинството от родителите оценяват големия риск от употреба на психоактивни вещества, като родителите на единайсетокласниците са доста по-толерантни към употребата на алкохол и цигари от учениците, в сравнение с родителите на седмокласниците.

3. Много от родителите, участвали в анкетата, считат, че техните собствени деца са много по-отговорни и адекватно мислещи за постъпките и здравето си, отколкото връстниците им.
4. Голяма част от родителите нямат достатъчно и достоверна информация относно видовете наркотици, тяхната цена и нивото на разпространението им сред младите хора.
5. Повечето от родителите заявяват, че разговарят с децата си за наркотици, като най-голям процент от тях са говорили за алкохол и цигари, а много по-малък е дялът на тези, които са обсъждали с децата си употребата на медикаменти без лекарско предписание и употребата на новите „дизайнерски наркотици“.
6. Повече от 2/3 от анкетираните биха желали да получат повече информация за наркотиците, като на първо място те посочват, че биха желали да научат повече за признаците за употреба на наркотици, следват „съвети за „добро родителство“, както и причините за употреба, ефектите и рисковете от употребата на психоактивните вещества.
7. Близко 75% от анкетираните родители биха се включили в информационна родителска среща по проблемите на наркоманиите, като интересът за това е еднакъв при родителите на седмокласници и единайсетокласници.
8. При съмнение за употреба на наркотици, родителите биха се обърнали най-вече към специалист по зависимости, една четвърт биха потърсили помощ от личен лекар, а 1/5 от тях – от учител на детето и/или педагогически съветник в училище.
9. Малка част от родителите са запознати с дейността на Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център по зависимости към Община Габрово.
10. Анкетираните родители са категорични, че в училищата трябва да се засили превантивната дейност по отношение на употребата на наркотици.